

Sumarul studiilor

TAMÁS KISS: MODERNIZARE ȘI POPULAȚIE. DISCURSURILE DEMOGRAFICE ROMÂNEȘTI DIN ANII 60 PÂNĂ LA SFÂRȘITUL MILENIULUI

Articolul examinează discursul demografic românesc începând cu sfârșitul anilor șaizeci și până la sfârșitul mileniului. În centrul analizei se află schimbarea care a avut loc în interpretarea tranziției demografice din România. Această teorie presupune o legătură strânsă între schimbările demografice și procesul modernizării sociale. Așadar studiul analizează schimbarea interpretării tranziției ca și o consecință a schimbării ideilor și a proiectelor de modernizare a României. Cu alte cuvinte, este vorba despre acei factori extra-disciplinari (politici, sociali) care determină structura discursului demografic. Tamás Kiss este sociolog-demograf, cercetător la Institutul pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale (ISPMN), responsabil al Compartimentului de Studii, Analize și Cercetări (t.kiss77@rmdsz.ro)

ISTVÁN HORVÁTH: APTITUDINI LINGVISTICE, COMPORTAMENT LINGVISTIC ȘI REPRODUCȚIE ETNO-CULTURALĂ ÎN CADRUL POPULAȚIEI MAGHIARE DIN TRANSILVANIA

Articolul analizează șansele reproducerii etno-culturale ale populației maghiare minoritare din Transilvania, folosind datele cercetării „Răspântii în traseul vieții – Transilvania” din 2006. Cu toate că procesele demografice caracteristice populației maghiare din România au constituit un subiect important pentru cercetarea sociologică, aceste studii s-au axat de cele mai multe ori pe datele recensămintelor, fără a lua în considerare posibilitatea analizelor etno-lingvistice. Articolul prezent își propune să descrie șansele și riscurile reproducerii etno-lingvistice ale comunității maghiare din Transilvania, în încercarea de a oferi o imagine mai nuanțată a proceselor de asimilare. Cercetarea care se află la baza acestui studiu este, prin algoritmul său de eșantionare, potrivită acestor obiective. Alegerea celor 2500 de respondenți nu s-a realizat, ca și în cazul majorității cercetărilor, după criteriul identificării etnice categoriale, ci în funcție de aptitudinile lingvistice ale persoanelor chestionate. Cu alte cuvinte, studiul se referă nu la populația care se declară ca aparținând comunității maghiare, ci la aceia care stăpâneau limba maghiară suficient de bine să poată participa la interacțiunea cu operatorul de interviu.

În prima parte, articolul analizează acel segment al celor chestionați care nu se declară maghiari, dar dispun de aptitudini lingvistice maghiare (reprezentând aproximativ 14 la sută din totalul celor chestionați), interogând circumstanțele dobândirii acestor abilități lingvistice. În cele ce urmează autorul se concentrează asupra șanselor de reproducție lingvistică în cazul persoanelor care provin din căsătorii mixte din punct de vedere etnic. Problematika bilingvismului caracteristic populației maghiare este abordată în termenii paradigmei substituirii lingvistice. Pe baza aptitudinilor, atitudinilor și practicilor lingvistice specifice maghiarilor, autorul elaborează o tipologie a bilingvismului formată din cinci tipuri. În ultima parte a articolului, Horváth descrie condițiile în care se poate vorbi de alternarea dominanței lingvistice. Lucrarea se încheie cu analiza sociologică a subpopulației (reprezentând aproximativ 8 la sută din totalul celor intervievați) în cazul cărora se poate vorbi de riscul reprezentat de lipsa reproducției lingvistice în cadrul familiei. Autorul este sociolog, conferențiar la Catedra de Sociologie din cadrul UBB Cluj (ihorvath66@yahoo.com).

VALÉR VERES: KÁRPÁT PANEL 2007: CARACTERISTICILE IDENTITĂȚII NAȚIONALE A MAGHIARILOR ARDELENI

Articolul își propune să analizeze identitatea națională a maghiarilor din Transilvania, așa cum se conturează aceasta pe baza studiului intitulat „Kárpát Panel 2007”. Lucrarea se concentrează asupra elementelor de identitate minoritară, culturală, națională și civică. Cercetarea a fost efectuată în cinci țări pe un eșantion total de 2930 de respondenți, dintre care 900 de persoane de etnie maghiară în Transilvania. Eșantionarea s-a realizat în mai multe etape: alegerea gospodăriilor s-a făcut în mod probabilistic, iar în cadrul acestora operatorul de interviu a selectat respondentul pe baza unor cote.

Pe parcursul cercetării ne-am propus să identificăm elementele identității maghiarilor din Transilvania, cu scopul de a descrie rolul ideilor legate de națiunea etnocultură în formarea identității, precum și natura construcțiilor sociale a grupului național propriu, respectiv a națiunii românești. În cea de-a doua parte a articolului analizăm simbolurile care descriu apartenența la grupul etnic maghiar, respectiv modul în care caracteristicile socio-demografice explică diferențele în identitatea națională. Autorul este sociolog, conferențiar universitar la Catedra de Sociologie, în cadrul UBB (veresv@kmei.ro).

ZSOMBOR CSATA: STRUCTURA ȘI CARACTERISTICILE CERERII DE PE PIAȚA FORȚEI DE MUNCĂ ÎN ZONELE CU POPULAȚIE MAJORITARĂ MAGHIARĂ DIN TRANSILVANIA

Folosind analiza longitudinală a datelor statistice și rezultatele unui sondaj, studiul prezintă schimbarea structurii ocupaționale a populației și a cererii de pe piața de muncă din Transilvania. Este o analiză cantitativă referitoare la structura forței de muncă, tehnicile de recrutare a angajaților, planurile întreprinderilor privind gestionarea forței de muncă, capacitățile profesionale preferate în cazul angajaților. Rezultatele arată o rată mai puțin semnificativă a angajărilor part-time și o importanță neschimbată a rețelelor personale în recrutarea angajaților. În evaluarea potențialilor angajați, conducerea întreprinderilor preferă calitățile personale cum ar fi capacitatea de adaptare și de cooperare a angajaților, mai mult decât instruirea specifică locului de muncă și experiența profesională. Zsombor Csata este sociolog, asistent universitar la Catedra de Sociologie, în cadrul UBB (csatazsombor@yahoo.com).

RÉKA GEAMBAȘU: PATRIARHAT ÎNTRE ȘI DINCOLO DE PEREȚII GOSPODĂRIEI. ÎNEGALITĂȚI DE GEN PE PIAȚA FORȚEI DE MUNCĂ TRANSILVĂNEANĂ

Articolul bazat pe cercetarea sociologică „Răspântii în traseul vieții – Transilvania”, realizată în 2006, descrie situația femeilor și bărbaților maghiari, cu vârstele cuprinse între 21 și 44 de ani, pe piața forței de muncă, în contextul opiniilor referitoare la rolurile de gen. Diferitele forme ale inegalității ocupaționale dintre femei și bărbați – ratele de ocupare și de șomaj, variatele forme și durate ale inactivității, segregarea ocupațională și diferențele de venit – constituie teme importante ale sociologiei genului în țările postsocialiste. Totuși, prognozele pesimiste formulate la începutul anilor 1990 care plasau femeile printre perdanții restructurărilor economice au fost mai puțin sistematic evaluate și testate în context românesc și transilvănean. În prima parte a articolului descrierea caracteristicilor forței de muncă feminine este urmată de regândirea tezei potrivit căreia femeile au fost cel mai puternic afectate de nivelul crescut al șomajului după 1990. Prima parte se încheie printr-un model explicativ al diferențelor de venit prin intermediul

variabilelor socio-demografice și profesionale, utilizând regresia lineară. Cea de-a doua parte interpretează opțiunile valorice tradiționale ale respondenților, referitoare la rolurile de gen din sfera privată și publică. Tradiționalismul ce caracterizează majoritatea populației corespunde cu realitățile de pe piața forței de muncă. Autoarea este sociolog, asistent universitar la Catedra de Sociologie din cadrul UBB (geambasureka@yahoo.com).

IMOLA ANTAL – JÚLIA SZIGETI: MODALITĂȚI DE SOLUȚIONARE A CONFLICTELOR ÎN RELAȚIILE DE CUPLU.

În această lucrare am analizat modalitățile de rezolvare a conflictelor dintre parteneri, precum și conexiunea acestor strategii cu factori socio-demografici și familiari, bazându-ne pe datele cercetării „Răspântii în traseul vieții – Transilvania”, realizată în anul 2006. În privința factorilor socio-demografici, situația socio-economică și aprecierea subiectivă a calității vieții sunt aceia care diferențiază relațiile agresive de cele asertive. În privința factorilor familiari, persoanele care manifestă comportament agresiv sunt în medie mai puțin satisfăcute de relația lor, iar în privința sprijinului psihologic perceput s-au considerat mai puțin ascultați și înțeleși. În ceea ce privește rolurile de gen am constatat că subiecții caracterizați printr-un comportament agresiv sunt mai tradiționaliști, în comparație cu aceia care au un comportament asertiv. Imola Antal este lector universitar la Catedra de Asistență Socială, UBB (imolaan@yahoo.com). Júlia Szigeti este psiholog în cadrul Centrului Artemis și doctorandă UBB (juliaszigeti@yahoo.com).

ORSOLYA GERGELY: AȘA TRĂIM... STILURI DE VIAȚĂ ȘI MODURI DE LOCUIRE ÎN RÂNDUL POPULAȚIEI MAGHIARE DIN TRANSILVANIA

Studiul tratează problema modului de viață și de locuire pe baza cercetării din 2006, intitulată „Răspântii în traseul vieții – Transilvania”. Autoarea analizează legătura dintre venit și modul de locuire, modul de viață în general în rândul populației maghiare din Transilvania. Analiza are ca scop descrierea dimensiunilor modului de locuire, în cadrul populației maghiare, precum și a strategiilor de achiziție a locuinței, a stilurilor și nivelurilor de dotare ale acestora. Cu toate acestea, studiul își propune să evidențieze prin indicatori demografici care sunt grupurile, care pot să-și asigure un stil de viață acceptabil și dorit de majoritatea cetățenilor, și anume dacă au posibilitatea de a merge în vacanțe, de a lua masa în restaurante, de a-și cumpăra haine noi, de a economisi bani cu regularitate. Autoarea este sociolog, lector universitar în cadrul Catedrei de Sociologie a Universității Maghiare din Transilvania – Sapientia (gergelyorsolya@sapientia.sicorum.ro).